

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Alex. III. (a) Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum
Prælati per Galliam constitutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

vitam monasticam admittantur, ut probavi in cap. vidua 4. hoc tit. Nec tandem obstat textus in dict. c. juvenelas; nam ibi D. Gregorius agit, non de puellis ad monasterium admittendis, sed de juvenibus in Abbatibus non eligendis, nisi post sexagesimum annum, ut docuerunt de arate Abbatissarum, tam ex novo, quam veteri jure agentes, Barbofalib. 1. juris Eccles. cap. 45. num. 17. Julius Laurus variat. lucubr. tit. 4. de elect. cap. 24. Narbona de arate, anno 40. q. 2.

6. Manet ergo, nullam in antiquis Ecclesie canonibus prescriptam esse aratem ad ingressum in monasterium; immo pueros plerumque monasteriis offerri, ut infra in cap. cum virum, probavimus; aut ipsos vitam monasticam amplecti consuevisse: hoc tamen discrimine adhibito, ut ante pubertatem voluntas parentum tacita, seu expressa desideraretur, juxta adducta supra in cap. 2. post pubertatem verò ipsorum tantum voluntas expectabatur. Superest, ut de arate legitima ad professionem, & quanam arate illi prescripta sit, agamus; Et certè pro temporum, & locorum varietate diversa statuta sunt. In cap. 1. 20. q. 1. absolute docetur, quod tunc firma erit virginitatis professio, ex quo adultè docetur, quod tunc firma erit virginitatis professio, ex quo adulta jam arate esse coeperit, & quæ solet apta nuptiis deputari, id est pubertas: unde Consultus in l. 2. ff. de pollicit. ait: *Voto autem PP. familiarum obligantur puberes sui juris.* Illustrat Narbona de arate anno 17. q. 17. D. Basilius episc. 2. ad amphiloichium, cap. 7. docet, votum virginitatis emittendum esse supra annum decimum sextum, aut decimum septimum. Synodus Trullana can. 40. permittit, professionem fieri anno arate decimo: utramque aratem amplectitur Justinianus in novel. 6. Leonis. Pius Papa, & Martyr in cap. virgines, eadem quest. ait, virgines non velentur ante 25. annos,

nisi fortè periclitante virginalis pudicitia necessitate. Idem firmatur in Concil. Carthag. 3. can. 4. relato in cap. placuit, eadem questione. Arelat. 2. can. 33. Turon. 2. can. 21. At in Tribur. Concilio can. 24. virgo post 12. annum ad religionem admittitur: qui canon refertur à Gratiano in cap. puelle 20. q. 2. Circa monachos etiam pubertatem ad professionem desiderari, constat ex omnibus canonibus, in quibus de filiis oblati à parentibus agitur, quos dabimus infra in cap. cum sumus. D. Gregorius in presenti, plenam pubertatem, id est 18. annos exigit: cui consentiunt Patres Concilii Tolet. 2. can. 1. relato in cap. de his, 28. dist. Caelestinus autem III. in cap. cum sumus 14. hoc tit. annos discretionis desiderat, id est pubertatem. Exponit Leo Pinel. in cap. 2. hoc tit. numero 130. Et in cap. 1. hoc tit. Clem. ult. hoc tit. arate legitima desideratur, id est pubertas, quæ in masculis datur post 14. annos, in feminis verò post 12. Hodie tamen post Concilium Tridentini sess. 25. de regul. cap. 15. in quacumque religione, tam virorum, quam foeminarum, professio emitti non potest ante 16. annum expletum, ita ut professio antea facta nullius sit momenti: quod & docuerunt Leo Imperator Philoporus in novel. 6. ubi illum, qui sexdecim annos impleverit, tonderi permittit: & D. Basilius in can. 18. ad Amphiloich. professiones ab eo tempore factas probas, quo arate rationis complementum habuerit. Non enim, ait Sanctus, pueriles voces in his raras esse oportet, & citra iudicium pactas temerarias. Et præcipites professiones tonsura monachice habitum ignominia afficere, docetur in Synodo Constantinop. can. 2. Prosequuntur Narbona, Leo Pinellus, alii supra citati. Bruno Challaing. de Privileg. regul. tract. 4. cap. 6. proposit. 3. Menardus ad concord. regul. fol. 990.

CAPUT VII.

Alex. III. (a) Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prelatis per Galliam constitutis.

NON est vobis dubium, aut incertum, quomodo fratres religiosi (b) Cisterciensis Ordinis ea religione permaneant, & virtute, quod ex institutione PP. & prædecessorum nostrorum ii, qui in eorum (c) monasteriis professionem faciunt, sine Abbatis sui licentia prohibentur de claustris discedere, & discedentes in aliis monasteriis recipi. Inde est, quod eandem institutionem nos non solum amicam religioni, sed etiam rationi consonam sollicitè conservare volentes, universitati vestræ p. A. l. p. m. quat. monachos, vel (d) conversos conscripti Ordinis post factam monasterii professionem sine licentia Abbatum suorum per Episcopatus vestros recipi nullatenus permitatis, & si qui ex eis fuerint, qui sine licentia Abbatum suorum de monasterio, in quo professionem fecerint, exire præsumperint, & commonitia sua monasteria celeriter non redierint, eos tamdiu ap. rem. censurâ ecclesiasticâ percellatis, donec ad monasteria unde exierint, regredi compellantur.

NOTÆ.

1. (a) **A**rchiepiscopis.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. ex qua litteram hujus textus transcribo.

(b) **Cisterciensis.**] Legendum est *Cisterciensis*, de quo præclaro Ordine, & privilegiis à Romana Sede illi concessis egi in cap. 6. de rescriptis.

(c) **In monasteriis recipi.**] Juxta tradita supra in cap. 5.

(d) **Vel conversos.**] Circa quos major dubitatio erat, quia professionem solemnem non emittent, & assumebantur cum voluntate Episcopi; ita ut in eorum potestate semper essent, ut refert Martique *annal. Cisterc.* anno 1134. cap. 6. quare Innocentius II. concessit privilegium Cisterciensibus, ne Episcopi possent retinere hujusmodi conversos, his verbis: *Perrò conversos vestros, qui monachi non sunt, post factam in vestris* canibus

canoniis professionem nullius Archiepiscoporū, vel Abbatum sine vestra grata licentia suscipere, aut susceptum retinere presumat. Refert Manrique

anno 1137. cap. 1. num. 5. de converforū gradu egimus in cap. in presentia, de probat. & commentarium hu jus textus dabimus infra, in cap. final.

CAPUT VIII.

Alex. III. Magistro Fidantia Canonico Civit.

Ad nostram noveris audientiam pervenisse, quod (b) Eremita de monte Foliano quosdam pueros intra biennium in tantum (c) seduxerunt, quod quidam illorum suasionibus eorum assensum præbentes, ad Ecclesias ipsorum accesserunt. Qui cum statim religionis habitum induissent, unus prædictorum pueroꝝ T. nomine statim poenitens, quod habitum susceperat, id quod fecerat, suis parentibus intimavit, qui ad locum ipsum morâ postpositâ accedentes, eum exinde traxerunt: & cum non stetit ibi, nisi per unam noctem, ut accepimus, præfati Eremitæ, & quidam alii eum non permittunt quandam puellam ducere in uxorem, quam ipse juravit in uxorem accipere, ac sicut dicitur, desponsavit. Quocirca d. t. p. A. s. p. m. quat. rei veritate inquisitâ diligenter, ac cognitâ, si tibi constiterit, quod præfatus T. ante consummationem xiv. anni habitum ipsum sine probatione suscepit, & susceptum habitum deposuit; aut si post xiv. annum habitum ipsum sine probatione suscepit, & infra triduum deposuit, cum ab impetitione prædictorum Eremitarum, vel aliorum in hac parte oc. & ex ap. cess. penitus absolutum; & eam quam juravit accipere in uxorem, liberè posse traducere in uxorem, si alia rationabilis causâ non impedit, denuncias.

NOTÆ.

1. (a) **A** Lex. III.] Ita legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 8. sed cum triplex Ecclesia Cathedralis hujus nominis reperitur. alia in Hispania, vulgò dicta Ciudad Rodrigo, de qua egi in cap. auditis, de præscript. alia in Sardinia, aliaque dicta civitas Castellæ in Italia, non potest certò affirmari, de qua ex eis in presenti agitur, & per consequens de quibus Eremitis præfens questio incidit.

2. (b) **Eremita.**] Eremita latinè dicitur homo degens in contemplatione, & perfectione, ut probat Ricciulus lib. 3. lucubr. iii. de Eremitis: & licet valde differat eremita à monacho, ita ut jura loquentia de monachis non comprehendant eremitas, cap. unic. in fine, de excess. Prelat. lib. 6. ubi Geminianus num. 5. tamen Religiosi etiam habitantes in cœnobiis constructis in locis desertis, quæ suo vivendi modo profitentur separationem ab hominum communione, appellari cœperunt Eremitæ, cap. cum monasterium 13. de elect. cap. penult. de verb. sign. lib. 6. tales fuerunt olim Religiosi Sanctorum Basilii, Augustini, & Benedicti, ut probant Ricciulus dicto lib. 3. cap. 1. Marquez in orig. Eremit. Haaphtenus disquisit. monast. lib. 2. tract. 7. disquis. 3. Unde eremitas in presenti accipio, non pro eremitis tantum, sed pro monachis in eremo degentibus, qui certam profitentur regulam, juxta quam vivebant.

3. (c) **Seduxerunt.**] Ingressus in monasterium liber, spontaneusque esse debet, cap. presens, cap. final. 20. q. 1. de coactione prioris arcenda à regulari professione egi in cap. hoc tit. An verò dolus, qui dedit causam ingressui, & professioni reddat actum ullum, quæritur? Et aliqui affirmant, professionem efficacem esse, ex cap. veniens, cap. ex parte, cap. dudum, de convers. conjug. cap. cum dilectus, de his que vi: quia lesus dici non potest

qui se Deo conjunxit, cap. illud 20. q. 1. unde aiebat Apostolus ad Corinthios cap. 9. Factus sum Judæis tanquam Judæis, ut Judæos lucrarer. Et 2. ad Corinth. cap. 22. Ego vos non gravavi, sed cum essem astutus, dolo cepi vos. Sed contrarium, & merito, defendit Joannes Stephannus Durantius qq. juris q. 4. nam in jure vis, metus, & dolus æquiparantur, cap. 1. 15. q. 6. Igitur sicut professio metu facta nulla est, ita & quæ per dolum, & fraudem annullatur. Deinde quia dolus dans causam contractui bonæ fidei, illum ipso jure nullum reddit, l. eleganter. ff. de dolo: sed professio contractus est bonæ fidei, cap. viduas 27. q. 1. Igitur dolus eam nullam reddit. Nec contrarium probatur in dicto cap. veniens; nam ibi mulier, quæ intendebat repetere maritum, non auditur quia adulterium commisit; aliàs si contrarium constaret, maritum repetere. Nec etiam obstat textus in dicto cap. ex parte; nam in ejus specie mulier, quæ velata fuerat, ex falsâ causâ credens sponsum leprâ percussum; nihilominus in religione permanere volebat & ita liberè consentiebat. Nec etiam favent contrariæ sententiæ textus in dicto cap. dudum, dicto cap. cum dilectus; nam in eis non agitur de dolo, qui professioni causam dederat; sed de vana illusionē, & inductione, quæ pro dolo non habetur.

COMMENTARIUM.

Textus hic explicandus est ex notatis in cap. 2. & 4. hoc tit. Jubet enim in eo Alexander III. quod si impubes habitum suscepit monachalem, id est professionem emisit ante xiv. annos, & habitum deposuerit, posse eum uxorem accipere; quia in ea ætate professionem emittere non valebat, juxta tradita supra in cap. quia in insulis; & parentes poterant ipsum repetere, ut probavi supra in cap. 2. Si autem pubes habitum